

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“
СЕЛО РАКЕВО, ОБЩИНА КРИВОДОЛ, ОБЛАСТ ВРАЦА
e-mail:info-602086@edu.mon.bg, тел:0877161268

Утвърждавам!
ИЛИАНА ГЕОРГИЕВА
Директор на ОУ „ Васил Левски“- с. Ракево

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „В.ЛЕВСКИ“ *С.РАКЕВО* общ.КРИВОДОЛ обл.ВРАЦА

Учебна програма по география и икономика

за разширена подготовка - избираеми учебни часове

5. клас

2024/2025 учебна година

Годишен хорариум: 34 учебни седмици Х 1 час седмично = 34 часа годишно

Изготвил:.....

/Д. Филипов/

I. Кратко представяне на учебната програма:

Учебната програма по география за разширена подготовка в 5. клас въвежда учениците в основните географски понятия и явления. Учениците ще се запознаят с физическата география на света, ще научат какво представляват континентите, океаните и планинските системи. Програмата цели да развие умения за разпознаване на географските карти и да насърчи любопитството към глобалните и локалните природни процеси.

II. Цели на обучението:

Главна цел: Да се формира основна географска грамотност у учениците, като се развие тяхната способност да разбират и използват географска информация за природните и човешките процеси на Земята.

Подцели:

1. Учениците да придобият знания за основните природни компоненти – климат, води, релеф и почви.
2. Да се запознаят с основните географски обекти – континенти, океани, планини, реки.
3. Да развият умения за разчитане и анализ на географски карти.
4. Да разширят своите знания за различни природни явления и процеси – вулкани, земетресения, климатични промени.
5. Да придобият разбиране за влиянието на природата върху живота и развитието на човешките общности.

III. Очаквани резултати от обучението в края на класа:

- **Знания:**
  - Учениците ще познават основните географски понятия като континент, океан, река, планина и т.н.
  - Ще могат да изброят основните континенти и океани на Земята.
  - Ще разпознават основните природни явления и ще разбират причините за тях.
- **Умения:**
  - Разчитане и анализ на географски карти.
  - Използване на географски данни за намиране на информация.
  - Разбиране на връзката между природата и човешката дейност.

- **Компетенции:**
  - Изграждане на логично мислене чрез анализ на географски процеси.
  - Способност за самостоятелно изследване на географски теми чрез наблюдения и анализ на природни явления.

IV. Съдържание на програмата:

1. **Въведение в географията:**
   - Какво изучава географията?
   - Основни географски понятия: континенти, океани, реки, планини.
2. **Географски карти и тяхното разчитане:**
   - Какво представляват географските карти?
   - Работа с мащаб, легенда и посоки на света.
3. **Климат и атмосферни явления:**
   - Видове климат и влиянието му върху живота на хората.
   - Основни атмосферни явления: дъжд, сняг, гръмотевици.
4. **Релеф и форми на релефа:**
   - Планини, хълмове, равнини – как се формират.
   - Как вулканите и земетресенията променят релефа.
5. **Водите на Земята:**
   - Реки, езера, морета и океани.
   - Водният цикъл и неговото значение за климата.
6. **Природни ресурси:**
   - Какво представляват природните ресурси?
   - Как хората използват природните ресурси и как те влияят на икономиката.
7. **Африка:**
   Природогеографски особености на Африка
   Климат и природни зони в Африка
   Население и култури на Африка
   Природни ресурси и икономическа дейност в Африка

Географска информация:

- **Картографиране на Земята**: Основни географски карти на континентите и океаните.
- **Физическа география**: Преглед на основните планински системи (като Хималаите, Алпите), реки (като Нил, Амазонка), и големи езера (като Байкал, Виктория).
- **Климатични зони**: Тропическа, умерена и полярна зона.

Тема	Очаквани резултати (компетентности)
1. Географски инструменти и карти - 2 часа	Ученикът се ориентира по карта и глобус.
Работа с географска карта и глобус	Разбира и може да посочи посоките на света.
2. Земята като планета - 2 часа	
Движението на Земята и последици	Разбира защо се сменят деня и нощта, и сезоните.
	Може да покаже движенията на Земята.
3. Релеф на Земята - 2 часа	
Основни форми на релефа	Разпознава планини, равнини и други форми на релефа.
	Може да създаде карта на релефа.
4. Водите на Земята - 2 часа	
Световен океан и реки	Разпознава океани, реки и езера.
	Разпознава и посочва на картата морета океани и реки
5. Атмосфера и климат - 2 часа	
Климатични пояси и климатични карти	Разбира различните видове климат и как влияят на природата и хората.
	Може да работи с климатични карти.
6. Население и култури - 3 часа	
Население и гъстота на населението	Знае какво влияе върху разпределението на населението.
	Може да анализира карта на населението.
7. Държави и политическа карта - 3 часа	
Държавите в света и техните граници	Знае основни държави и техните столици.

	Може да създаде проект за държава с карта и информация за нея.
8. Икономическа география - 3 часа	
Основни икономически дейности	Разбира основните икономически дейности (селско стопанство, индустрия).
	Може да анализира данни за икономиката на регион.
9. Географски явления и процеси - 3 часа	
Земетресения, вулкани, природни бедствия	Разбира как се случват земетресения и вулкани.
	Може да разказва за мерки за безопасност при природни бедствия.
10. Екологични проблеми - 2 часа	
Опазване на околната среда и екологични проблеми	Разпознава основни екологични проблеми като замърсяване и климатични промени.
	Предлага идеи за опазване на природата.
11. Африка - 8 часа	
Природогеографски особености на Африка	Разпознава релефа на Африка (пустини, планини).
	Локализира основните реки и езера (Нил, Виктория).
Климат и природни зони в Африка	Описва основните климатични зони в Африка.
	Работи с карти на климатичните зони в Африка.
Население и култури на Африка	Знае как е разпределено населението и културите в Африка.
	Описва различните култури и традиции.
Природни ресурси и икономическа дейност в Африка	Знае основните ресурси и икономически дейности на континента.
	Може да направи проект за страна или регион в Африка.
12. Заключителен преговор и оценка – 2часа	
Преговор и обобщение на наученото	Обобщава и преговаря основните теми през годината.
	Представя финални проекти и се подготвя за оценка.

V. Методи и форми за оценяване на постиженията на учениците.

1. Формативно оценяване (по време на процеса на обучение):

- **Текущи задачи и въпроси**: Учителят задава въпроси след всяка тема, за да провери дали учениците разбират материала. Това може да стане чрез кратки дискусии в клас или индивидуални устни въпроси.
- **Тестове и викторини**: След всяка по-голяма тема се провеждат кратки тестове, които оценяват знанията на учениците върху основните понятия и факти.
- **Работа по карти**: Оценяване на уменията за разчитане и анализ на географски карти. Учениците ще работят по индивидуални задачи, свързани с идентифициране на континенти, океани, планински вериги и др.
- **Проектни задачи**: Учениците могат да изпълняват кратки проекти, свързани с различни географски теми (например климатични зони, вулкани, реки). Те ще работят в групи или индивидуално и ще представят проектите си в клас.

2. Крайни оценки

- **Контролни работи**: В края на всеки по-голям раздел (например "Климат и атмосфера", "Релеф на Земята") се провежда контролна работа с въпроси от затворен и отворен тип.
- **Краен годишен тест**: В края на учебната година се провежда тест, обхващащ всички основни теми от учебната програма, за да се провери цялостното разбиране и знания на учениците.
- **Оценка на карти**: Учениците ще получат задача да начертаят или маркират географски обекти на празна карта, което ще оцени техните практически умения за работа с карти.
- **Презентации и доклади**: Учениците ще трябва да подготвят презентации или доклади по зададени географски теми и да ги представят пред класа. Това оценява както знанията им, така и уменията за изразяване и представяне.

Оценъчни критерии:

- **Правилност и точност на информацията**: До каква степен ученикът е показал знания и точност при представяне на географски факти и процеси.
- **Умения за работа с карти**: Способността да идентифицира обекти и да работи с географски карти.
- **Активност в клас**: Учениците се оценяват на базата на тяхната активност в дискусиите и готовността да отговарят на въпроси.
- **Креативност и изследователски подход**: Особено при проектните задачи, оценява се способността на ученика да представя информация по интересен и иновативен начин.

VI. Междупредметни връзки:

1. **География и история**:
   - **Изследване на исторически събития и връзката им с географски фактори**: Например, учениците могат да разгледат как географското положение на древните цивилизации е влияло на развитието им (като реките Тигър и Ефрат за Месопотамия).
   - **Карти и древни територии**: Сравняване на стари и нови карти, за да се разберат географските промени в исторически план.
2. **География и природни науки (биология, физика)**:
   - **Изследване на климатичните зони и биоми**: Как различните климатични условия влияят на животинските и растителните видове.
   - **Природни явления и физични процеси**: Разглеждане на физични явления като вулкани, земетресения и метеорологични процеси, както и взаимодействието им с релефа.
3. **География и математика**:
   - **Работа с мащаби и изчисления на разстояния**: Използване на математически знания за разчитане на карти и измерване на разстояния.
   - **Статистически данни и анализ**: Учениците работят с географски статистики (като население и площ) и прилагат математически знания за тяхното разбиране и интерпретиране.
4. **География и информационни технологии**:
   - **Географски информационни системи (ГИС)**: Учениците използват цифрови инструменти за събиране и анализ на географска информация.
   - **Моделиране на географски процеси**: Използване на софтуерни приложения за симулиране на природни явления като земетресения или наводнения.

Заключение: С тези дейности учениците ще придобият ключови компетентности, които ще им помогнат не само в обучението по география, но и в други предмети. Междупредметните връзки ще засилят разбирането им за взаимодействията между различните дисциплини и ще създадат по-задълбочено разбиране на света около тях.